

crucem et ostende ei pendentem Dei Filium nudum prorsus et exutum coram ingenti populo. Obiecit tibi difficultatem perseverantiæ et experientiam relapsus? Oppone ei crucem et dic: Dei Filium, licet sannis Judæorum atrociter provocatum ut descenderet de cruce, non tamen descendisse, sed in ea perstitisse; et hoc ipsum etiam te cum gratia Dei posse. Obiecit denique, majorem esse iniquitatem tuam, quam ut veniam merearis? Oppone ei crucem et dicito: Dei Filium in cruce latroni veniam dedisse et paradisum aperuisse, necnon propterea tam copiosam obtulisse Patri satisfactionem, sanguinem omnem effudisse, mortem turpissimam subiisse, ut de venia obtinenda nemo desperaret.

VII. Demum fuit rex Basac, Num. XXII. et seq. qui non tam armis, quam astu conatus est impedire Israellem a progressu in terram Chanaan. Adduxit enim primo, ariolum Balaam, diaboli prophetam, qui malediceret Israeli et magicis artibus vires adimeret. Sed cum hoc nihil profecisset, ex consilio illius posuit scandala coram Israele, puellas scilicet selectissimas, quæ eas primo, ad stuprum, deinde, ad idolorum suorum cultum pertraherent; unde futurum sperabat, ut Israel divino præsidio ob peccata commissa destitutus, prævalere sibi et progredi non posset. Quod consilium longe pessimum fuit; plurimi enim Israelitarum hac arte decepti fuere, sed postquam illi a Moysæ occisi, deleti postea et hostes sunt. Balac involvens, vel destruens exponitur, et malignum designat mundum, qui partim suis obtreccionibus, partim scandalis et innumeris peccandi occasionibus propositis, impedire conatur homines ne convertantur ad Deum atque ita involvit et destruit. Ita per Pharisæos obtrecebat Zacchæo et Matthæo, quasi ipsi peccatores cum essent, a Christo reciperentur. Ita retinebat eos, qui metu Judæorum non audebant sequi Christum, diligentes *gloriam hominum magis quam gloriam Dei*, ut ait Joannes, c. XII. Quemadmodum enim porci simul omnes grunniunt, cum unus eorum capitur vel tenetur, sic faciunt mundani, cum quis de illis converti incipit. Ponit deinde idem mundus varia scandala et peccandi occasiones. Quemadmodum Abenner Indiæ rex Josaphat filio nuper a Barlaam converso, cui retrahendo misit filiam regis Persiæ, quam habebat captivam, ut illi suaderet conjugium, spondens se quoque christianam futuram ac totam Persidem cum ipsa. Sed Josaphat ab ea aversus prociidit in genua, et Dei opem ac perseverantiam petiit, quam et mox obtinuit, Damascenus in historia Barl. et Josaph. Sic Theodora Thomæ Aquinati filio, ut eum a

proposito religionis impediret, scortum submisit, quod is titione fugavit, et mox sensit lumbos sibi constringi, nec deinceps amplius tentatus est. Denique, Josephum retinere conata est domina, sed ille fugit, Genesis XXXIX. Hos igitur imitare: fuge, fuge, ora: et ita demum venies in Chanaan, id est, cælum. Amen.

CONCIO IX.

DOCUMENTA EX EVANGELIO.

I. Quomodo pellendi dæmones. — II. Quomodo instituenda confessio. — III. Quomodo audiendum Dei verbum. — IV. Jejunandum esse. — V. Communiandum in paschate. — VI. Inimicitiae deponendæ.

THEMA.

Si in digito Dei ejicio dæmonia, profecto pervenit in vos regnum Dei. Luc. XI.

Nusquam ab imperio Christi tuti erant dæmones, undique pellebantur, ubicumque deprehendebantur, nec latere poterant. Eodem modo, auditores, quia se passim undique dæmones inter nos occultant, retro suggestum, retro sedem confessarii, retro altare, in culinis, in privatis ædibus, undique pellendi sunt. Et si digito Dei, id est, facile et expedite, nostra admonitione ejici possunt, profecto pervenit in vos regnum Dei. Ergo adoriamur hostes istos: vos vero audite.

I. Discimus ejicere dæmonem e cordibus nostris nimirum in digito Dei: *Si in digito Dei ejicio dæmonia, profecto pervenit in vos regnum Dei.* Quid autem sit iste digito Dei, Matthæus exponit, qui sic scribit: *Si ego in spiritu Dei ejicio dæmonia.* Ergo quando Spiritus sanctus per gratiam suam in nobis inhabitare incipit, tunc eo ipso et immediate ejicitur diabolus, velut canis expellit e fovea vulpem: illius enim introitus est hujus exitus et expulsio. Si cum Exod. VIII. magi Pharaonis nihil amplius præstigiæ exhibere possent, dicebant Pharaoni: *Digitus Dei est hic.* Sed qua ratione comparari gratia Dei potest? Si addamus digito nostrum, id est, si disponamus nos ad illam, per bona opera, orationem, jejunium, elemosynam, contritionem, propositum emendationis, confessionem, etc. Per hæc enim dispositive acquiritur gratia et expellitur dæmon, veluti vulpes ex antro per fossionem, fumum, vel clamorem. De hoc bonæ operationis digito dixit Dominus, Scribas et Pharisæos notans: *Alligant onera gravia, etc. digito autem suo nolunt ea movere.* Matth. XXIII. Porro quo pejorem vel quo plures

quisque dæmones et quo diutius in corde suo fovit, eo fortiori digito opus habet eoque diutius et impensius se ad eorum expulsionem disponere per opera bona debet. Est enim teste Domino aliquod genus dæmoniorum, quod non ejicitur nisi oratione et jejunio. Et si quis adhuc deteriori habeat dæmonem, quod facile contingit, manum totam adhibeat omnesque intendat nervos; quoque efficacius laboret, contrariis illis pharmacis utatur. Mammonam expellat elemosyna, Asmodæum flagello et cilicio, Behemoth jejunio et abstinentia, Luciferum oratione et aliis humilitatis operibus, Beelzebub vigilia, labore, etc.

At vero asperiora sunt hæc media, inquis. Sed quid si tibi alium adhuc monstrem digitum, qui te ad hæc compellat, eaque levia tibi faciat? Quid sibi vult index digitus, quando eo comminatur dominus servo, magister discipulo, pater filio? Annon minatur verbera et virgas? Attolle oculos tuos ad digitum illum Dei comminantem tibi gehennam, nisi per opera bona et pœnitentiam ejeceris dæmonium. Sustulit oculos suos Balthasar in mensa epulans, et vidit digitos Dei scribentes sibi peccata sua et judicium: *Mane, thecel, phares*, unde: *Commutata est facies ejus et cogitationes ejus conturbabant eum et compages renum ejus solvebantur et genua ejus ad invicem collidebantur*, Dan. V. Sustulit in inferno oculos suos epulo et videns Lazarum in sinu Abraham, dixit: *Pater Abraham miserere mei, et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam et refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma*, Luc. XVI. Quid tibi, miser, vis cum extremo digiti? Dicere mihi videtur: O si haberem vel unum minimum opus bonum ex operibus Lazari! O si vel uno digito porrexissem illi micæ in elemosynam de mensa mea! O si vel uno digito refrænassem linguam et gulam meam! Haberem utique refrigerium aliquod in tantis cruciatibus. Illam ergo flammam cogita, eique vel unum digito cogitatione tua immerge, et forte non difficulter digito admovebis ad bene operandum et dolendum de peccatis. Fecit hoc eremita quidam in vitis patrum cum tentaretur a diabolo, ob mulierem quamdam ex commiseratione receptam in tugurium: applicuit enim aliquantisper digito ad ignem, considerans inferni pœnas: sicque vicit tentationem, et ejecit dæmonem.

II. Discimus instituere confessionem, verrendo nimirum domum conscientie nostræ scopis accurati scrutinii, prout in hodierno evangelio legimus scopis mundatam fuisse domum, quam intravit dæmon. Itaque primo, ante confessionem,

per omnes angulos verrenda et ausquirenda est conscientia, cogitandumque ubi et quibuscum fuerimus, quid locuti, quid meditati, quid operati simus, atque ita sordes in memoriæ angulum aliquem colligendæ sunt. Id faciebat David, Psal. LXXVI. dicens: *Meditatus sum nocte cum corde meo, et exercitabar et scopebam spiritum meum.* Qui interdum forte ad hoc peragendum tempus non habet, faciat, id noctu, cum in somnis in lecto cubat, uti fecit et David, si interdum ob regni negotia non potuit.

Secundo, aspergenda est aqua contritionis et lacrymarum, ut faciunt prudentes et sedulæ famulæ. Nam ut absque aspersione pulvis non ejicitur, sed de terra in altum solummodo pellitur, rursumque deinde subsidit; ita non sufficit sordes peccatorum per examen conscientie commovere, conquerere et expendere, sed præterea oportet aqua lacrymarum deprimere et coercere. Ejusmodi sedula famula erat Magdalena, quæ non solum ad pedes Domini recogitavit sua peccata, sed et imbre lacrymarum aspersit.

Tertio, non sufficiunt semper scopæ, sed multorum cordibus terreum adhiberi rastrum debet; siquidem ait Dominus in hodierno evangelio, scopis mundata domo, adhuc dæmonem in eam reversum, quia nimirum graves et inveterati peccatores, si obiter tantum se excutiant et quidquid in mentem venit raptim confiteantur, nequaquam satisfaciunt aut mundant domum suam. Qui domum habet paucis sordibus tritam, et sæpe eam verrit, non indiget nisi scopis; sed qui domum habet instar tabernæ quibuscumque sordibus apertam, eamque in anno semel aut bis tantum purgat, rastrum etiam indiget. Ita qui octavo quoque die confitetur, facile negotium id conficiet: non ita qui mundi occupationibus immersus semel aut bis in anno. Huic igitur longum adhibendum tempus præparationis, considerandæ peccatorum circumstantiæ, numerus, species, gravitas, radices, consuetudines, occasiones, scandala inde orta. Longiori discussioni major adhibenda contritio, firmiter propositum, fortiora remedia, etc. Ubi hæc non fiunt, vel dæmon non expellitur, vel facilis ei reditus patet in ejusmodi hominem.

Quarto, denique collectæ sordes per oris januam ejiciendæ sunt in sedem confessarii, non occultandæ prout a pigris famulabus fit in aliquo cordis angulo. Hoc enim esset includere dæmonem, ne exire posset. Sed heu quam multis in lingua sedet dæmon jamjam exiturus, qui tamen illum in se retrahunt, pudore absteriti! Nec minus attendendum, ut ejecto dæmone,

domum tuam custodias, ne cum pluribus et nequioribus ad eam revertatur.

III. Discimus audire Dei verbum, cum dicitur: *Quinimo, beati qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.* Hoc enim verbo Christus docet multo beatius esse, concipere Christum mente per decentem verbi Dei auditionem, quam utero solum, adeoque nec matrem quidem ipsius futuram fuisse beatam, nisi eum, quem in ventre conceperat, concepisset in mente. Unde patet neminem dici beatum aut pium posse, qui fastidit Dei verbum: sed potius si quis Christo conjunctissimas esset, et verbum Dei non audiret, nequam beatum aut bonum fore. Audiendum itaque Dei verbum, et frequentius hoc tempore quadragesimali, quo plures undique conciones habentur, et quotidie peculiare legitur evangelium. Nec jubetur legi, sed audiri verbum Dei, quia auditum longe vivacius et efficacius est perlecto.

Secundo, custodiendum etiam, hoc est, mente servandum et opere. Audi Sanctum Bernard. serm. V. de adventu: « Sic serva sermonem Dei, inquit, quo modo melius servare potes cibum corporis tui: nam et ille panis vivus est et cibus mentis. Panis terrenus, dum in area est, potest a fure tolli, potest a mure corrodi, potest vetustate corrumpi. Ubi vero comederis illum, quid horum timeas? Hoc modo custodi verbum Dei. Beati qui custodiunt illud. Ergo trajiciatur in viscera quaedam animæ tuæ, transeat in afflictiones tuas et in mores tuos. » Hæc ille. Coquantur ergo primo, in memoria, deinde, dividatur in vires animæ et affectus, necnon in membra corporis. Sed quemadmodum Christus in hodierno evangelio quadruplices habuit auditores vel spectatores; alii admirati sunt; quidam autem blasphemantes dixerunt: *In Beelzebub principe dæmoniorum ejecit dæmonia*; alii tentantes signum de cælo quærebant ab eo; demum unica pia mulier salubriter commota est, et exclamavit de turba: *Beatus venter qui te portavit*: ita fit etiamnum. Alii admirantur, sed sine fructu; alii calumniantur et cachinnantur; alii ex curiositate audiunt, et hi omnes non custodiunt verbum Dei, prout decet. Minima tandem pars est, quæ custodiat. Annon hic videmus, quod alibi docuit in parabola Dominus, tria semina perissee, et vix quartum cecidisse in terram bonam? Atque utinam vel quarta hominum pars cum fructu audiat Dei verbum! Fieri tamen potest, ut tandem fructuose audiant, qui prius frustra audierunt; uti patet exemplo Sancti Augustini, qui conciones Sancti Ambrosii initio minus libenter audiit, paulatim tamen iis inescatus est, I. V. conf. c. XIII. et XIV.

IV. Discimus jejunare. Legimus enim diabolum in locis aridis et inaquosis ambulantiem, non invenisse requiem seu locum habitandi. Ipse enim, ut ait Dominus, Job, cap. XL. *Dormit in locis humentibus*, id est, in deliciis, conviviis et Bacchi festis. In hujusmodi palustribus locis securus latet, nec facile expugnari potest; nam vel et ipso dormiente et vacante crescunt in epulonibus et bibonibus, omnis generis vitia, quasi insecta venenosa: at vero in desertis et arenosis locis, ubi aquarum et deliciarum inopia, ubi jejunium viget, ubi anachoretæ, Antonii, Macarii, Pauli, etc. degunt, ibi inquietatur, ibi vires perdit, ibi expugnatur. Pulchre hoc designat piscis ille grandis, Tob. VI. qui dum in flumine erat, prope sedentem Tobiam et lavantem pedes aperto ore deglutire parabat: sed extractus in siccum, vires perdidit et palpitare cœpit ante pedes ejus. Venerabilis Beda sentit diabolum eo pisce representatum. Nec immerito; nam in aquis deliciarum et bacchanalium deprehendens hominem, deglutire potest, sed in sicco vires perdit, palpitatur et superatur. Christus contra: « Habitat desertum pectoris nostri, (ait S. Ambros. serm. XXXVII. de quadrages.) cum nostram terram fame squalidam ac siti aridam esse reperit, secundum quod ait propheta, Psal. LXII. *In terra deserta et in via et in aquosa, sic in sancto apparui tibi.* Aliter enim sicut in sancto ei apparere non possumus, nisi terra corporis nostri fuerit deserta mundanis deliciis, in via diabolicis concupiscentiis et in aquosa libidinis illecebris. » Sic ille. Quoniam igitur nos brevi sicut in sancto volumus apparere Deo, videat quisque aridamne, an humentem et aquosam incolat terram, neque se decipiat. Si enim vesperi nunc non cœnes quidem, tantum vero panis et bellariorum sumas quantum sufficere comestioni posses, jam ibi requiescit dæmon. Rursum si jejunium quidem serves, potu tamen nimio te obruas: jam et ibi in humente loco est. Denique, non dubito diabolus tempore quadragesimæ perambulare vestras culinas: et siquidem vacuas reperit a carnibus, ibi requiem non invenit, sed palpitatur et fugit. At ubi ollas carniū deprehendit, ibi absque dubio habitat magna sua quiete et plausu. Væ tibi, qui inde vesceris, quia *mors in olla*: diabolus in buccella intrat in os tuum, quemadmodum in undam! Væ vobis patres et matres familias, qui ex hac olla occiditis familias vestras, liberos, servos et ancillas: non tantum venenato cibo, sed et malo exemplo! Ibi saltat, ibi fidibus canit ad mensam vestram dæmon. O si hoc videretis!

V. Discimus communicare. Ait enim Dominus: *Qui non est mecum, contra me est.* Quid enim hoc

aliud sibi vult, quam non solum illos homines Christi inimicos esse, qui palam ei contradicunt et adversantur, verum etiam illos, qui ab illius partibus non stant, ejus præsentia in s. communionem non delectantur, nec ostendunt dictis et factis se Christianos esse: itaque qui Christi est, faciat hoc tempore, quod est Christiani. Neque enim sufficit non spernere religionem catholicam, non esse hæreticum, non contemnere communionem et confessionem, catholicum se ostendat; quæ sunt catholici, faciat. Itaque sicut olim Moyses, postquam populus ejus vitulum coluerat, clamabat: *Si quis est Domini, jungatur mihi*: atque ita junctis sibi levitis in vituli cultores gladio desævit, Exo. XXXII. ita nunc clamat Ecclesia, cui nos omnes, filii ejus sumus, jungere nos debemus et pugnare in rebelles. Quin et hoc sibi vult hoc verbum: *Qui non est cum Christo*, id est, qui non incorporatur ei in eucharistia, non est membrum ejus, sed diaboli.

Communicandum autem mundo corde, siquidem ad illum accedimus, qui vidit in hodierno evangelio cogitationes Judæorum. Optimus ille paterfamilias Jacob ascensurus in Bethel juxta præceptum Domini, et oblaturus sacrificium, convocavit prius totam domum suam et ait: *Abjicite deos alienos, qui in medio vestri sunt, et mundamini ac mutate vestimenta vestra; surgite et ascendamus in Bethel, et faciamus ibi altare Deo*, Gen. XXXV. q. d. non tam ire ad terrenum dominum, sed ad Deum, ideireo mundas induite vestes, et abjicite si qua clanculum gestatis aut tegitis idola. Oblata igitur Jacob accepit et defodit subter terebinthum. Ad hunc modum ego postremissimus licet, rogo vos, et postulant a vobis vestri confessarii, ut proferatis idola peccatorum vestrorum iisque offeratis defodienda subter crucem. Potuit quidem Rachel occultare ea idola patri suo, Gen. XXXI. potestis et vos in confessione decipere confessarium, sed non item Deum. Mundas igitur induite vestes, sinceritatis et innocentiae, ut ita coram Deo scrutatore cordium mundi appareatis, eumque mundo excipiatis corde.

VI. Discimus colligari mutuo amoris vinculo et alter alteri reconciliari. Ait enim Dominus in hodierno evangelio: *Qui non colligit mecum, dispergit*, q. d. meum officium est unire mihi et sibi invicem omnes fideles, ut in me sint unum. Qui in hoc opere me non juvat et proximis suis reconciliari detrectat, ille non me, sed diabolus,

patrem discordiarum et auctorem dispersionis imitatur; ac bona quidem cœlestia perdit, gehennam vero meretur. Quam cupiat nos Christus colligere in unum, vel ex sola eucharistiæ institutione patet, quando nos uni eidemque corpori suo, adeoque nobis invicem conglutinare voluit. Unde apostolus, I. Corinthiorum X. ait: *Unus panis, unum corpus, multi sumus, omnes qui de uno pane participamus*: hinc eucharistia dicta est communio a ss. patribus, quia realiter omnes unit corpori Christi, quasi communis unio fidelium: rursus *synaxis*, id est, congregatio: denique, a Concilio Trid. sess. XIII. c. VIII. dicitur *signum unitatis, vinculum charitatis, pacis et concordiae symbolum*. Quoniam igitur ad eam brevi nobis omnibus accedendum est, deponamus omnem rancorem, odium, lites et contentiones. Certe olim Christiani ante communionem, pacis osculum sibi mutuo imprimebant in signum unionis: idem nos faciamus intra hanc quadragesimam, nisi malimus audire: Si vos in vosmetipsos divisi estis, quomodo stabit regnum vestrum; siquidem *omne regnum in seipsum divisum desolabitur*. Sane alicubi locorum in principio quadragesimæ primariis aliquot viris demandatur munus publica auctoritate, pacificandi dissidentes in civitate, eorumque nomina e suggestu publicantur, ut scribit Carolus Reginus, in christ. oratore, lib. X. c. XXIII. Hoc utinam undique fieret!

Deinde, moveat nos sanguis Christi Domini, fortissimum amoris gluten, quo una omnes redempti et conglutinati sumus, quo et brevi abluendi. Franciscus Petrarca scribit veterem fuisse morem Coloniae Agrippinæ, ut in die Sancti Joannis Baptistæ mulieres ingenti numero confluerent ad Rheni ripam: ubi nudata brachia flumini immergebant et herbis odoriferis perfriabant, sicque omnes suas adversitates et afflictiones Rheno transmittabant, lætiora in posterum expectantes. Ut istæ suas adversitates, sic nos non adversitates tantum, sed et lites et discordias in sanguine Christi mergamus. Nonne Herodes et Pilatus, cum prius inimici essent, sibi reconciliati sunt, postquam in sanguine Christi lavarunt manus suas? Itaque si unquam alias, hoc potissimum tempore exire nos convenit ad flumen illud roseum, et omnes nostras afflictiones, adversitates, inimicitias in id projicere, sic enim absque dubio succedent lætiora, lætum pascha, læta resurrectio. Amen.

CONCIO X.

MYSTERIA.

I. Unde hic homo mutus? — II. Cur sinit Deus vexari homines a dæmone? — III. Cur aiunt in Beelzebub eijci a Christo dæmonia? — IV. Quis et unde Beelzebub? — V. Quomodo probat Christus se non uti opera dæmonum? — VI. Quis Dei digitus? — VII. Cur dæmon fortis armatus? — VIII. Quomodo in locis aridis requiem non invenit? — IX. Quinam illi septem spiritus æquiores? — X. Cur recidivorum novissima pejora prioribus?

THEMA.

Quinimo beati, qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud. Lucæ XI.

Scimus quidem ex ss. litteris regium illum Davidem corrogasse ingentem thesaurum, et reliquisse filio suo, nihilominus tamen fateri debemus eum suas illas opes nihili æstimasse, et omnem suam hæreditatem totumque patrimonium, non in illis opibus, sed alibi habuisse. Ita enim ipse Psalm. CXVIII. dixit: *Portio mea, Domine, dicit custodire legem tuam*, q. d. hæ sunt opes meæ, hic thesaurus, hoc patrimonium, in quo omnes meas res et spes pono custodia legis tuæ: hæc sola me æternum beare et super omnes reges extollere poterit. Ita est, o David.

Audimus enim in hodierno evangelio Dominum dicentem, majus bonum esse audire Dei verbum et custodire illud, quam fieri Dei Matrem (si hanc dignitatem præcise intelligamus absque verbi divini custodia) indeque Christi Mater multo beatior fuit, quod verbo divino addicta, quam quod Christi Mater esset. Quando ergo, auditores, tanti pretii res, et tam nobilis portio est audire et custodire verbum Dei, ut non solum regias opes Davidis, verum etiam celsitudinem Matris divinæ vincat et exsuperet, quis non omnibus votis hanc sibi portionem eligat? Quis nisi emotæ mentis sit, odisse vel negligere Dei verbum poterit? Quare si beati esse cupimus, audiamus Dei verbum imprimis, deinde custodiamus.

I. Unde hic homo mutus fuit? Respondetur probabile esse, talem a dæmone obsidente effectum esse, ut vult S. Chrysostomus, Euthymius et alii: probabilius tamen videri, ex alio aliquo casu prius jam fuisse mutum, non ex dæmonis obsessu, uti S. Hieronymus, quia tria simul miracula vult in homine hoc patrata esse, muto loquelam, cæco visum, obsessæ libertatem redditam. Hæc sententia magis attollit miraculum: quod alioquin simplex tantum fuisset, ejecti

nimirum dæmonis: quo pulso homo per semet videre et loqui cœpisset.

II. Cur sinit Deus homines a dæmone vexari et arripi? Resp. ob tres potissimum causas. Primo, ad fidem confirmandam; cum enim obsessi talia sæpe loquantur, quæ ab ipsis sciri nequeant, scimus enim ea ab obsidente spiritu depromi, ac proinde vera esse, quæ de spiritibus dicuntur in Scripturis. Rursum cum in nomine Jesu Christi dæmones expellantur, stabilitur etiam fides hujus sancti nominis. Secundo, ut inde colligamus, quibus ille modis vexet damnatos in inferno. Si enim ita cruciat homines in regno alieno, quomodo cruciabit in suo? Si ita tractat alienos, nondum sibi traditos, quomodo tractabit sibi adjudicatos? Tertio, ut ex iis quæ corporibus infert damna, intelligamus etiam quæ infert animis. Si enim verum est, quod Chrysostomus sentit, a dæmone factum esse, ut hic homo, cæcus, mutus et (ut videtur) etiam surdus esset: facile hinc patet, quid in peccatoris animo operetur. Breviter, aufert illi omnem sensum rerum spiritualium, omnem motum ad superna et cœlestia bona.

III. Quare dicunt: *In Beelzebub principe dæmoniorum eijcit dæmonia*? Resp. Phariseos ex invidia hoc dixisse, quia viderant admiratas esse turbas Christi potentiam, et ut Matthæus ait, audierant dicentes: *Numquid hic est filius David*. Hinc ergo ut ab hac persuasione plebem averterent, dæmoni adscribunt ejus opera; ut ita verificent id, quod postea a Christo audierunt: *Væ vobis, Scribæ et Pharisei, quia clauditis regnum cælorum ante alios*, etc. Matth. XXIII.

Principi vero dæmoniorum adscribunt ejus miraculum, quod inferiores dæmones a superioribus coerceri posse non vane existimabant. Cum ergo plura dæmonia Christo eijci, et quidem summa cum potestate, minis et imperio viderent, principi dæmoniorum adscribendum id putarunt.

IV. Quis et unde Beelzebub? Resp. fuisse deum seu idolum Accaronitarum, aut potius dæmonem in idolo hospitantem. Significat autem habentem museam, vel virum muscam: sic dictus secundum aliquos, quod in ejus sacrificiis magna convolarent muscarum agmina, ad cruorem animalium depascendum; secundum alios, quia in muscæ similitudinem effigiatus erat. Neque hoc mirum; siquidem et talpis et vesperilionibus divinos a gentilibus honores exhibitos legimus apud Isaiam, capite II. Secundum alios, quia muscas avertere solebat: quod idem munus tribuebant ethnici Jovi, qui ideo ex voce Græca muscarum aversor, ut

auctor est Pausanias, appellatus fuit. Quæ postrema sententia si vera est, ut videtur Sanctio, in lib. IV. Reg. cap. I. Salmeroni et Vatablo, habemus etiam, cur princeps dæmoniorum dicatur, quia nimirum Jupiter primus deorum omnium habitus fuit: dæmones autem recte appellantur museæ, ob multitudinem, impudentiam, vexandi libidinem, etc.

V. Qua ratione demonstrat Christus, se non uti opera dæmonum? Resp. quatuor argumentis, quorum primum est: *Omne regnum in seipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet; si autem et Satanæ in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ejus?* q. d. nullum imperium diu stare potest, ubi subditi inter se dissident seque mutuo impugnant et expugnant; quare si Satanæ Satanam eijcit, discordia inter ipsos erit et ruet mox eorum regnum, quod tamen minime apparet, nec credibile est futurum, cum ea dæmonum maxima cura sit ut in hominum perniciem conspirent et stabiliant regnum suum. Cum enim Satanæ regnum aliud non sit, quam potestas tentandi et vexandi homines maxime sibi subditos a Deo et ipsi permissa, si in illo factiones essent et discordiæ, minime stare posset. Potest quidem fortior dæmon pellere et coercere debiliorem: sed si hoc in magna multitudine passim, vi quasi armata et diu fieret, quomodo Christus passim omnes, quandoque simul plurimos reclamantes et gementes expulit; tunc profecto sine ruina regni eorum fieri non posset: præsertim si non solum inferiores sed etiam superiores privarentur potestate nocendi hominibus. Potest etiam dæmon simulare sese cogi ad egrediendum, sed ex Christi sanctitate cœlestique modo coercendi dæmones, necnon ex studio salutis humanæ satis unicuique patuit nihil simulationis subesse in dæmonibus.

Secundum: *Si ego in Beelzebub eijcio dæmonia, filii vestri in quo eijciunt?* Hoc argumentum plerique veteres de apostolis intelligunt, quasi dicat Christus: *Apostoli mei sunt filii vestri, et tamen ipsos non culpatis, cum eijciunt dæmonia; cur ergo me culpatis?* Ideo in judicio ipsi vos judicabunt: vel sic: *Non potest idem Beelzebub in me simul et in apostolis meis esse; si ergo in me operatur Beelzebub, quis operatur in apostolis meis, dum et ipsi eijciunt dæmonia?* Sed rectius hoc argumentum videtur exponendum non de apostolis, qui tunc probabiliter nondum eijciebant dæmonia, nondum ad prædicandum missi, sed de aliis Hebræorum filiis. Scimus enim ex Josepho, libro VIII. antiq. cap. II. et Origene, homil. XXXV. in Matth. Epiphani. in hæresi Ebion. fuisse etiam olim exorcistas

inter Hebræos, institutos a Salomone, quo tempore adhuc Deo adhærebat; quales fuerunt septem filii Scævæ sacerdotis, Act. XIX. Jam si isti dæmones expulerunt, et quidem vi divina, ut putabant ipsi Hebræi, quare non idem de Christo quoque senserunt? Idcirco id quod egerunt illi, condemnabit aliquando Judæos: sicque ipsi erunt illorum judices, etc.

Tertium: *Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt omnia, quæ possidet: si autem fortior eo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet*, q. d. vel hinc cognoscite me cum dæmone non colludere, quia ipsum spolio suo imperio, dum ejus vasa, homines, quotidie diripio, ipsum terreo, vincio, expugno, relego. Fateri ergo debetis me ipso fortiorem esse: porro sciendum potestatem seu regnum diaboli per Christum non quidem omnino destructum (quod in fine temporum fiet) magnopere tamen imminutum esse, dum passim, frequenter et tam multos dæmones e corporibus deturbavit, quod prius factum non erat, de Christo autem prædictum erat.

Quartum: *Qui non est mecum, contra me est*, etc. q. d. et hinc etiam discere potestis, me nihil facere opera diaboli, quia admodum dissimilia sunt meis operibus opera diaboli; ille dispergit, ego congrego; ille ad variorum idolorum cultum homines abducit, ego vero adduco ad unius et veri Dei cultum.

VI. Quisnam Dei digitus, in quo se eijcere dæmonia Christus dixit? Resp. primo, esse potentiam Dei, quemadmodum, Exod. VIII. dixerunt malefici: *Digitus Dei est hic?* Hoc est, Dei virtus et potentia, quæ assistit Moysi, nos autem coercet ne ciniphes producere possimus. Ratio est, quia digiti sunt actionis instrumenta; et licet in Deo sit una virtus operativa, eadem tamen multiformis est ratione multorum effectuum; unde cœli, Psalmo VIII. vocantur *opera digitorum ejus*. Resp. secundo, esse Spiritum sanctum secundum Augustinum, Cyrillum, D. Thomam, et alios, quia apud Matthæum ait Dominus: *Si in spiritu Dei eijcio dæmonia, quamquam spiritus Dei idem significare potest quod virtutem et potentiam Dei: unde sensus iste mysticus potius videtur esse. Bene autem Spiritus sanctus comparatur digito: Ob partitionem donorum. In nullis enim membris magis apparet partitio quam in digitis*, inquit S. Augustinus, I. II. quæst. evang. cap. XVII. Varius tibiæ vel alterius instrumenti sonus a varia digitorum applicatione provenit, ita: *Alii per Spiritum datur sermo sapientiæ, alii autem sermo scientiæ, etc.* I. ad Corinthios XII. Secundo, sicut ex brachio